

Enheten för verksjuridik
Nursel Cicek, 010-730 90 00
arbetsmiljoverket@av.se

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvarregeringskansliet.se
a.arm@regeringskansliet.se

Remissvar på betänkandet Genomförande av plattformsdirektivet, SOU 2026:3

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket tillstyrker de föreslagna författningarna. Förslagen ses bidra till syftet att uppnå förbättrade arbetsvillkor vid plattformsarbete. Vi lämnar vidare kommentarer av vikt för Arbetsmiljöverkets föreslagna uppdrag som tillsynsmyndighet över digitala arbetsplattformar.

Inledningsvis vill Arbetsmiljöverket uppmärksamma det särskilda yttrandet som medtagits i utredningen. Arbetsmiljöverket instämmer i de resonemang som framkommer där.

Remissvaret utgår från betänkandets centrala delar om sysselsättningsstatus, algoritmisk verksamhetsledning och transparens när det gäller plattformsarbete. Redogörelser med frågeställningar lämnas där utredningen ger begränsad ledning för tillämpningen av författningsförslagen om plattformsarbete.

- Arbetsmiljöverket föreslår att en analys görs av om förslaget till lag om plattformsarbete även bör omfatta Arbetsmiljöverkets tillsyn enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.
- Arbetsmiljöverket föreslår att det analyseras hur det kan säkerställas att domar om fastställelse av sysselsättningsstatus kommer till Arbetsmiljöverkets kännedom.
- Arbetsmiljöverket föreslår att det förtydligas hur de föreslagna bestämmelserna om de digitala arbetsplattformarnas utvärdering förhåller sig till arbetsmiljölagen och tillhörande föreskrifter. Det finns delar som överlappar det befintliga arbetsmiljörregelverket.

- Arbetsmiljöverket lämnar ett förtydligande angående genomförande av artikel 12 i plattformsdirektivet samt synpunkter angående ytterligare åtgärder för att säkerställa plattformsarbetares arbetsmiljö. En hänvisning lämnas till Arbetsmiljöverkets tidigare remissvar i utredningen *Steg framåt, med arbetsmiljön i fokus* (SOU 2022:45).
- Arbetsmiljöverket föreslår ytterligare analys för att uppskatta antalet företag som utför plattformsarbete i Sverige, då det har betydelse för Arbetsmiljöverkets uppskattning av nödvändiga resurser och fortsatt förberedelsearbete, inför uppdraget att se till att de digitala plattformarna lämnar information om plattformsarbetare till myndigheten.
- Det är önskvärt att frågan om bemyndigande att besluta om föreskrifter genomförs med ett särskilt bemyndigande till Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljöverkets synpunkter

1. Sysselsättningsstatus (avsnitt 6)

1.1 Arbetsmiljöverkets tillsyn enligt 2 kap 4 §, (avsnitt 6.2.5)

1.1.1 Arbetsmiljöverkets tillsyn enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Arbetsmiljöverket har tillsyn över att delar av lagen om tobak och liknande produkter följs enligt 7 kap. 7 § lagen om tobak och liknande produkter. I den föreslagna bestämmelsen, 2 kap. 4 § lagen om plattformsarbete, omnämns inte Arbetsmiljöverkets tillsyn enligt lagen om tobak och liknande produkter. Arbetsmiljöverket menar att ett av kraven för definitionen digital arbetsplattform i 1 kap. 5 § är att tjänsten åtminstone på deltid tillhandahålls på distans. Detta innebär att en del av tjänsten kan tillhandahållas i fysisk bemärkelse (kan röra sig om leveranser, transporttjänster eller städtjänster). Den som är arbetstagare kan således utsättas för tobak på sin fysiska arbetsplats. Vi föreslår att en analys görs i det fortsatta beredningsarbetet om huruvida 2 kap. 4 § lagen om plattformsarbete även borde omfatta tillsyn enligt lagen om tobak och liknande produkter.

1.1.2 Arbetsmiljöverkets utredning

Domar i mål om fastställelse av sysselsättningsstatus

Utredningen föreslår en bestämmelse (2 kap. 5 § lagen om plattformsarbete) som anger att en person som utför eller har utfört plattformsarbete har

möjlighet att föra en fastställsetalan om att han eller hon är arbetstagare. Domar som meddelas i sådana fastställsemål blir relevanta för Arbetsmiljöverkets tillämpning av förslaget om rättslig presumtion i 2 kap. 4 § lagen om plattformarbete. Mot bakgrund av att samtliga domar som meddelas av Arbetsdomstolen inte refereras eller publiceras, bör det analyseras hur det kan säkerställas att domar om fastställelse av sysselsättningsstatus kommer till Arbetsmiljöverkets kännedom.

2. Algoritmisk verksamhetsledning (avsnitt 7)

2.1 Utredningens överväganden om genomförande av artikel 10.1-10.4 (avsnitt 7.8.4)

I förslaget till bestämmelsen i lagen om plattformarbete, 5 kap. 8 §, framgår att Arbetsmiljöverket får begära att information om plattformsföretagens utvärdering görs tillgänglig för Arbetsmiljöverket. Bestämmelsen hänvisar till 4 kap. 7 §. De digitala arbetsplattformarna ska åtminstone vartannat år genomföra en skriftlig utvärdering samt vidta nödvändiga åtgärder och, om lämpligt ändra eller upphöra med det automatiserade övervaknings- eller beslutssystemet. Arbetsmiljöverket ser det positivt att vi får en möjlighet att begära information från dessa företag. Vi vill dock uppmärksamma att det utifrån den begränsade forskning och kunskaper som finns inom området för algoritmisk verksamhetsledning, finns otillräckliga kunskaper kring hur algoritmisk övervakning och beslutsfattande kan påverka arbetstagares hälsa och säkerhet. Det kan vidare nämnas vissa farhågor och reflektioner med avseende på införandet av ett särskilt krav på utvärdering av automatiserad verksamhetsledning. Dessa synpunkter utvecklas närmare i avsnitt 2.1.1.

2.1.1 Förhållandet till arbetsmiljöregelverket

Automatiserad verksamhetsledning kan utgöra en av flera faktorer som påverkar arbetets krav eller resurser. Dess betydelse ur arbetsmiljösynpunkt kan emellertid endast bedömas i relation till övriga organisatoriska förhållanden. Sådana förhållanden omfattas redan av arbetsgivarens skyldigheter enligt arbetsmiljöregelverket. Enligt arbetsmiljölagen samt Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete - grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar och Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:2) om planering och organisering av arbetsmiljöarbete - grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar, ska arbetsgivaren fortlöpande undersöka arbetsförhållandena, bedöma risker för ohälsa och vidta förebyggande åtgärder. Av 2 kap. 6 § AFS 2023:2 följer att arbetsgivaren ska säkerställa att de krav som ställs i arbetet inte ger upphov till ohälsosam arbetsbelastning. Detta förutsätter

en samlad bedömning av arbetets krav och de resurser som står till förfogande. Riskbedömningen ska således avse arbetssituationen i dess helhet. Mot denna bakgrund överlappar det föreslagna utvärderingskravet i betydande utsträckning med befintliga skyldigheter när det gäller undersökning och riskbedömning av arbetsförhållanden.

Som nämndes i föregående avsnitt finns för närvarande inte något entydigt vetenskapligt stöd för att automatiserad verksamhetsledning som sådan, oberoende av arbetsorganisationens utformning i övrigt, utgör en särskild arbetsmiljörisk. Arbetsmiljörisker uppstår till följd av hur arbetet organiseras och hur krav och resurser samverkar i den konkreta verksamheten, inte av den tekniska formen för arbetsledning isolerad från övriga organisatoriska förhållanden.

Plattformsdirektivets bestämmelser (artikel 10.1-10.4) är i huvudsak konstruerade kring frågor om automatiserat beslutsfattande, transparens, mänsklig kontroll och icke-diskriminering. De är inte uppbyggda med arbetsmiljörättens begrepp eller metodik som utgångspunkt och tar inte sikte på begrepp som ohälsa, arbetsbelastning eller kränkande särbehandling. Det är inte helt tydligt för Arbetsmiljöverket vad som ska ingå i den skriftliga utvärderingen som digitala arbetsplattformar ska genomföra när det kommer till de krav som ställs enligt arbetsmiljöregelverket.

Arbetsmiljöverket vill även framhålla att arbetsmiljöregelverket bygger på en integrerad och kontinuerlig förebyggande ansats. Ett separat och periodiskt utvärderingskrav avseende en enskild organisatorisk faktor kan medföra ökad normativ komplexitet och risk för oklarheter i tillämpningen. Ett sådant parallellt krav kan även innebära ökade administrativa och ekonomiska konsekvenser för såväl arbetsgivare som Arbetsmiljöverket, samtidigt som motsvarande arbetsmiljöskydd redan följer av gällande regler. Arbetsmiljöverket ser att det kan tydliggöras i den fortsatta beredningen hur de föreslagna bestämmelserna förhåller sig till arbetsmiljölagen och tillhörande föreskrifter, att de inte ersätter eller förändrar arbetsgivarens befintliga skyldigheter.

Arbetsmiljöverket ser också värdet av att frågor om organisering och planering av arbetsmiljöarbete i förhållande till algoritmisk verksamhetsledning följs upp och forskas närmare om. Det behöver bli tydligare till exempel hur arbetstagares arbetsbelastning kan påverkas. Som en konsekvens av det sagda finns en farhåga att tillämpningen av lagstiftningen inte ger full effekt inledningsvis. Att bestämmelsen finns är dock bra då antalet plattformsföretag förväntas öka i framtiden och frågor om ohälsa och säkerhet i den branschen kan analyseras närmare och följas upp mer.

2.2 Säkerhet och hälsa (avsnitt 7.10)

2.2.1 Åtgärder för att säkerställa plattformsarbetares arbetsmiljö, art 12.5

Av bilaga 3 till betänkandet framgår att artikel 12 i plattformsdirektivet motsvaras av arbetsmiljölagen och med stöd av den utfärdade föreskrifter, främst AFS 2023:1 och AFS 2023:2.

För att genomföra artikel 12.5 i plattformsdirektivet till fullo, krävs det enligt Arbetsmiljöverkets bedömning ytterligare författningsändringar utöver de förslag som utredningen föreslår. Arbetsmiljöverket vill hänvisa till tidigare lämnat remissvar (se A2022/01164 och Arbetsmiljöverkets diarienummer 2022/050197) avseende betänkandet *Steg framåt, med arbetsmiljön i fokus* (SOU 2022:45). Vi ställde oss positiva i sak till att införa nya bestämmelser om ansvar för uppdragsgivaren i arbetsmiljölagen vilket Utredningen om utökade möjligheter att upprätthålla en god arbetsmiljö, föreslog. Vi framförde dock att det fanns fördelar med att invänta resultatet av det då pågående direktivförslaget om bättre villkor för plattformarbete. Arbetsmiljöverket vidhåller sina ställningstaganden i enlighet med tidigare lämnat remissvar.

Arbetsmiljöverket är fortsatt positiv till förslagen i SOU 2022:45 och förespråkar därför att förslaget om rättslig presumtion kombineras/kompletteras med de bestämmelserna. Det bör i sådant fall även övervägas om skyddsombud ska ges befogenhet att agera till förmån för utomstående uppdragstagare på samma sätt som gäller för inhyrd arbetskraft.

3. Transparens när det gäller plattformarbete (avsnitt 8)

3.1. Artikel 17 om tillgängliggörande av information till myndigheter och representanter för de som utför plattformarbete (avsnitt 8.2.2)

Information om plattformarbete

Arbetsmiljöverket föreslås se till att de digitala arbetsplattformarna lämnar information om plattformsarbetare (5 kap. 1 §), både gällande arbetstagare och uppdragstagare. Som en naturlig följd av detta kan det tänkas bli aktuellt i åtskilliga fall att genomföra den myndighetskontroll med tillsyn (7 kap.) som är lagstadgad i Sverige. Arbetsmiljöverket behöver påbörja förberedelser i ett tidigt skede för att möta uppställda lagkrav gentemot digitala arbetsplattformar. Några utmaningar uppkommer för Arbetsmiljöverket i samband med planering av de nya uppgifterna med informationsinsamling, bland annat att organisera de resurser som kommer behövas med anledning av de nya uppgifterna med informationsinsamling och tillsyn av plattformsarbetare som sannolikt bedöms kunna öka i framtiden.

Utredningens slutsats gällande hur många aktuella plattformsföretag som finns i Sverige är endast översiktlig. Omfattningen av arbetet med informationsinsamling hos Arbetsmiljöverket är avhängigt hur många digitala arbetsplattformar som finns eller förväntas uppstå inom närmaste framtid. Att det finns en betydande osäkerhet om antalet plattformsföretag har medfört vissa svårigheter att uppskatta hur stora resurser som behöver avsättas för de nämnda uppgifterna hos Arbetsmiljöverket där det behöver ingå åtgärder såsom inventering av kunskaper och utbildning av personal.

Det är vidare svårt att uppskatta om Arbetsmiljöverket inledningsvis kommer få in dessa nödvändiga uppgifter om personer som utför plattformarbete och deras sysselsättningsstatus, eller om myndigheten i hög grad kommer behöva initiera tillsynsärenden, genom förelägganden att inkomma med information. En närmare analys av antalet plattformsföretag och de nödvändiga resurser som behövs för informationsinlämningen vore önskvärt och vägledande för Arbetsmiljöverkets fortsatta förberedelsearbete. Eftersom det saknas uppskattningar av antalet digitala arbetsplattformar verksamma i Sverige kan varken ärendeinflöde eller arbetsbörda prognosticeras exakt. Med anledning av att utredningen i sitt betänkande inte har tagit med någon finansiering av det föreslagna uppdraget för Arbetsmiljöverket har vi gjort äskanden i budgetunderlaget för åren 2027-2029 (Arbetsmiljöverkets diarienummer 2026/011542), där vi tagit upp såväl investeringar som kostnader för förvaltning och tillsyn.

För att kunna meddela verkställighetsföreskrifter om hur information om plattformarbetet ska lämnas behöver Arbetsmiljöverket ett särskilt bemyndigande (5 kap. 6 § lagen om plattformarbete).

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av generaldirektör Lars Lööv. I den slutliga handläggningen har även avdelningschef Peter Burman, t.f. chefsjurist Anna Ladeborn Nilsson och enhetschef Johanna Ingemansson Christiansson deltagit. Föredragande har varit jurist Nursel Cicek.

Lars Lööv

Nursel Cicek